Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

En liden artig oc konstrig

Fiske-Bog/

Klicheer:

Dansk Kliché Fabrik
København

Papir:

De Forenede Papirfabrikker
685-11

Tryk:

K. Larsen & Søn
Lyngby

En liden artig oc konſtrig

Fiſke-Bog/

Om adſkillige Fiſkefang/ hvorledis mand med ſtørſte Lyſt/ fordeel/ Konſt oc Behendighed kand fange alle ſlags Fiſke/ baade med Kroge/ Ruuſer/ Hammer oc Garn: Alle oc hver til tieniſte ſom der til Lyſt haffver:

Aff Tydſken/ paa Danſke/ ſaa vel ſom udaff egen Forfarenhed oc daglige *experientz* ſammen ſtreffven/ oc nu til Trycken forfærdiget.

I Kiøbenhaffn hos Jørgen Holſt/ B. tilkiøbs
Trycke Aar 1649.

Om Fiſkenis Natur oc Eygenſkaber udi Almindelighed.

Nndog at der udi alle Fiſke i Almindeleghed ere fire qvaliteter/ nemlig: Heede/kuld/Fuctighed oc Tørhed/dog efter deris platz oc ophold udi Vandet kand mand lære oc kiende at ligeſom Vandet udi hvilcket de leffver er kaal oc dannet/ſaa er oc Fiſkens Natur der udi/ oc der efter kaald oc fuctig/ dog et ſlags meere end det andet/ ſom her efter ſkal omtalis.

2. Om Fiſkenis leeg oc fødſel.

Ligeſom Gud iblant Menniſkene oc alle andre Diur haffver ſkabt par oc par / ſaa haffver hand oc ſaa ſkabt tvende ſlags aff Fiſke/ nemlig hand oc hun naar nu derfor deris tid kommen er/da lærer Naturen dennem oc giffver dennem det ind/ at de ſamler ſig tilhaabe oc ſkal mand vide at melckning Fiſke ere hannerne/ oc raffn Fiſkene ere hunnerne; Naar nu leege tiden er forhaanden/ da giffver ſig tvende Milcheringer til en hver Raunfiſk; De lader ſaa hannerne førſt ſit leeg fra ſig oc breder det ſmuck ud lige ſom en Reede/ der Reſt ſamler de raunen der udi/oc fører det ſaa til den Ort oc Platz / ſom det komme frem. Oc er dette vel

at mercke at ſaadan beblandelſe af Fiſkene/ſkeer icke altid hos dennem ſom ere aff et ſlags/men ligeſom det oc undertiden gaar til med Diurene paa Marcken/ſaa at tvende hver aff ſit ſlags beblander ſig offte med hin anden: Nemlig/ Eſeler oc Hopper/ Heſte oc Eſelinder: Løver oc Parder/ Wlffve oc Tiſper; Lige ſaa/ſiger jeg/ſkeer det oc ſaa blant Fiſkene at tvende aff adſkillige ſlags i ligemaade føyer ſig tilhaabe oc leeger med hin anden/ hvor aff kommer den tredie ſlags Fiſk/ ſom ingen aff de tvende førrige adſkillige ſlags/ hvilcke haffver leegt tilſammen ere lige udi alting u-anſeet de vel kand haffve den ſamme Art oc Eygenſkab udi ſig/ oc der med fødis; Hvor om her efter udi det Capittel om Braſen videre ſkal formeldis. Fiſkene haffver oc icke alle en tid om Aaret at leege udi/ men nogle leeger om Sommeren/ nogle om Vinteren/ nogle Silde oc nogle Tſligen om Aaret/ efterſom det er varmt eller kaalt til om Aaret: Naar nu derfor leege tiden om Aaret tilſtunder/ da ſkal mand ſkone de fructſommelige Fiſke/ ſom mod ſamme tid ere ferdige at leege/ oc icke tage for mange aff dennem; Paa det at de unge igien kand formeeris oc mand ſaaledis kand holde ſine Fiſk ved lige. Efter at de haffver udleegt ſkal mand oc nogen tid forſkone dennem/ aff den Aarſag at de da ere meget meere magre end andre tider/ oc ſaa kand mand da ſnarlig oc lætteligæde ſig en kaaldeſiuge eller anden ſiugdom paa dennem.

3. Hvilcke Menniſter Fiſkene ere meere eller mindre ſkadelige.

Efterdi

Efterdi at alt Føde oc Spiſe bliffver omvend til Menniſkens ſubſtantz oc legemens krafftet at opholde. Nu efterdi da/ ſiger jeg/ at alle Fiſke ere kaalde oc fuctige aff Naturen/ da følger det endelig der paa/ at Fiſkene ere ingen Complexion meere ſkadelige/ end Phlegmaticis (det er/ de Menniſker ſom ere kaalde oc fuctige aff Naturen) thi for medelſt Fiſkene tiltager den fuctige oc kaalde Natur jo meere oc meere; Hvilcken ellers lettelig kunde forgaa; Hvor aff en ond Maffve kand foraarſagis/ oc følger der paa ſiden Feber ſampt Vatterſoet oc andre deſlige ſkadelige ſiugdomme. Tvert imod/ ſaa ere Fiſkene ingen Complexion meere tienlige oc mindre ſkadelige end Cholericis (det er/ ſaadanne Menniſker ſom ere heede oc tørre aff Naturen) thi efterdi deris Natur er heed oc tør/ da bliffver den ſamme beblandet oc tempereret formedelſt Fiſkenis kuuld oc Fuctighed ſom de fortærer. Men de ſom ere ſangvinei (det er/ de ſom ere fuctige oc varme aff Naturen (ſaa vel ſom ocſaa Melancholici) det er de/ hvis Natur er Kaald oc Tør) de ſiger jeg/ haffver noget tilfellis oc nogen gemeenſkab med Fiſkene; Nemlig ſangvinei udi Fuctigheden/ oc Melancholici udi Tørheden/ derfor ſaa ere Fiſkene diſſe tvende Complexioner icke ſaa meget ſkadelige/ ſom de ere Phlegmaticis.

4. Hvad for Fiſke der ere ſkadeligſte oc hvilcke der ere de ſundiſke.

Endog alle Fiſke ere aff Naturen kaalde oc fuctige/

ſaa fordriffver de dog den Natur ſom dennem er imod mindre eller meere / effter ſom Naturen hos dennem ſelff er ſterck til / oc effter ſom der er mindre eller meere ſkadelige til. Derfor ſkal mand acte hvilcke Fiſke der ere de ſundiſte oc hvilcke der ere de ſkadeligſte.

Førſt ſaa ere alle Strandfiſke oc andere ſom kommer aff det ſalte Vand meget ſundere en den ſom fangis udi ſødt oc færſk Vand / oc det aff den aarſag / at Saltet fortærer den offverflødige kuuld oc Fuctighed ſom er udi Fiſkene / oc beſkermer vel mod forderffvelſe. Der aff kommer det at en Salt Sild er en uſkadelig oc lætt fordøyelig Spiſe / naar mand tager den aff tønden oc æder den ſaa raae eller ſpæge.

Derneſt ſaa ere de Fiſke ſom leffver udi rindende Vand oc Strømme / meget ſundere / end de ſom ere udi Søer / Damme oc Parcker.

De uſundiſte Fiſke ere de ſom fangis udi Mooſer / Kiær oc Pøtter.

I lige maade ſaa ere alle ſlimactige oc ſlibrige Fiſke ſkadeligere end de ſom haffver Skiæl paa ſig / hvorfore ſaadanne / udi Moſi Lov / icke alleniſte for deris Figur oc Affmaalning / men end oc ſaa for legemens Sundheds ſkyld / ere forbudne / hvor om er at læſe udi tredie Moſis Bogs elleffte Capittel.

Ydermeere ſaa ere de magre Fiſke ſundere end de fede: Hvor fore Phyſici ſiger: Omnis pingvedo mala, omnium piſcis peſſima; Det er: Alt fæt er ont oc ſkadeligt / men fæt aff Fiſke er det ſkadeligſte.

Herforuden ere oc ſaa de bløde Fiſke meere ſkadelige end de haarde oc tætte.

5. Fiſke

5. Fiſke at koge i Almindelighed/ oc hvorledis de ere ſundiſte.

Eſterdi at alle Fiſke formedelſt deris Naturs offvermaade kuld oc Fuctighed ere imod alle Menniſkelige Complexioner, da er det vel fornøden at mand ſligt ved ordentlig oc begvemmelig kogen forekommer: Oc efter ſom viitløfftigen udi voris Koge-Bog er formeldet hvorledis mand dennem retteligen oc herligen ſkal affſiude oc Koge/at de til Menniſkens Sundhed at holde ved lige kand vere tienlige / giøris her paa dette ſted icke meget fornøden der om at handle; Dog med et Ord eller tu i Almindelighed at der om at handle: Naar mand vil ſiude nogen Fiſk/ da ſkal mand ſiude dem udi Vin: Thi formedelſt Vinens naturlig varme bliffver Fiſkenis naturlig kuld tempereret oc formildet.

Men hvor Vinen er dyr der kand mand tage halff Vand/oc halff Vin/eller ocſaa ſiude ſlet aff udi Vand/ oc ſiden offvergiffve dennem med Vin eller Ædicke:

Mand maa oc ſiude dennem udi en Meſſing eller Kobber pande eller Kedel/ oc icke udi Jærn eller Leer/ icke heller hos rygendis Ild / med ved ſmuck jæffn Ild ſom er ſkiær oc klar.

Mand ſkal oc icke ſiude unge oc gamle Fiſke tilhaabe icke heller ſtore oc ſmaa / thi de kand icke vel fordragis tilſammen / thi da maa endelig et ſlags aff dennem enten ſiude for lidet eller formeget.

Naar nu hvert ſlags Fiſke ſaadne for ſig ſelff/ da

kand mand ſee at de ere nock ſaadne naar beenen begynder at ſkillies fra Kiødet: Det er oc ſaare got at ſiude dennem med om mand haffver formue der til / ſom udi voris Koge-Bog lærdt er / hvort jeg vil haffve den fromme Læſer henvijſt. Mand ſkal oc vel mercke hvilcke Fiſke mand ſkal ſette til ilden udi kaald eller varmt / oc hvilcke mand icke ſkal ligge udi førend Vinen ſiuder / thi de bløde Fiſke vorder haarde oc ſtifve / naar mand tilforne legger dennem en halff Time udi færſk kaald Brøndevand / oc ſiden ſetter dem offver Ilden udi kaald Vin.

Ligeſom nu Fiſkernis naturlige kuld bliffver tempereret formedelſt en ordentlig kogen oc ſiuden / ſaa bortdriffvis ocſaa deris naturlig Fuctighed naar mand vijſeligen ſteeger dennem: Aff den aarſag ere de ſtægte Fiſke ſundere end de ſaadne / i Sønderlighed naar mand dennem med krydderi haffver tilred. Om Chriſto Læſer vi Lucæ 24. at hand haffver ædet ſtægte Fiſke / men der talis intet om ſaadne Fiſke.

De Fiſke mand bager ere icke ſunde / thi der ved fortæris hvercken deris naturlig kuld eller Fuctighed. Derfor ere de icke at laſte ſom førſt ſiuder Fiſkene oc ſiden bager dennem.

6. Om Fiſkenis Spiſe oc Vnderholdning.

HVad Fiſkenis Spiſe oc Vnderholdning monne være / det kand mand ſee oc lære aff deris Maffve naar mand ſkiærer dem op: Thi mand finder udi dennem Fluer oc Orme oc andet ſaadant meere.

Man-

Mange iblant dennem leffver aff røffverj oc mørderj / i det de fluger oc fortærer andre Fiſke / ſaa ſom Gedden / Hvalfiſken / oc andre fleere : Fiſkene ſom ere udi Graffver oc Parcker / bliffver paa adſkillige ſteder ſpiſede med indvollen aff andre Diur.

Efftерſom vi nu hjdindtil haffver handlet om Fiſkenis Natur oc Eygenſkab / om deris fødſel oc herkompſt / oc i Almindelighed hvorledis mand dennem ſkal Koge / da vil vi nu her effter tale om hvert ſlags i Seerlighed / om gemeenligen udi diſſe Lande fangis.

7. Kulbars eller Horcke.

HOrcken eller Kulbarſen er en liden Fiſk / hunnen aff dette ſlags er meget fuld aff Raun mod leege tiden / oc bliffver den ſielden lengre end den middelſte Finger paa en Mands Haand / den haffver et ſtort Hoffved. Den begynder at leege mod Paaſke tider ; Oc er den udi ſit beſte fra S. Andreæ Dag oc til udi Aprilen. Mand ſkal ſiude dennem lige ſom mand ſiuder Grundlinger eller Elritzer.

8. Om Oreter oc Lax.

ORreter hvilcke Latinerne kalder Variones, troctas, tructas oc Thedones, ere rødſpættede ſlimactige oc ſlibrige Fiſke haffver blødе uſkadelige Been ; Paa Kiødet oc ſkickelſen / ſaa vel ſom ocſaa paa ſmagen ere de ligeſom Lax / mange holder det oc der for at Orret oc Lax ere et ſlags Fiſke. Naar Laxen nu ſkal leege da giffver hand ſig op imod Strømmen ſaa vjt hand kand kome / der

der udleeger / oc vender ſaa tilbage igien: Lige ſaa giør oc ſaa Ørreten / naar det er den tid at leege / da giffver den ſig oc ſaa op aff Haffvet mod en flod ſaa vit den kand oc leeger ſaa leegen fra ſig oc vender der med tilbage til Haffvet igien. Naar nu Laxen haffver udleegt / hvilcket / ſkeer gemeenligen om S. Jacobs Dags tid / oc haffver da miſt ſin ſmag oc krafft / da miſter hand oc ſaa hos de Tydſke ſit Nafn / thi tilforne hafver de kaldet hannem ein Salm / men effter hand haffver udleegt / en Lax; I ligemaade naar Ørreten nu om S. Jacobi Dag haffver udlegt / oc haffver miſt ſin Art oc ſmag / da miſter hand oc ſaa ſit Naffn hos de Tydſke / ſaa de der effter kalder hannem ein Inlanck. Denne Fiſk lignis ved et Enebær Træ; Thi lige ſom Enebær Træ icke bær mode fruct førend paa det tredie Aar / lige ſaa voxer oc ſaa Ørreten / oc læger icke førend paa det tredie Aar: Tiden paa hvilcken de leeger er gemeenligen mit udi Auguſti Maanet / for eller efter / lige ſom Aaret er kaalt eller varmt til; Thi lige ſom Jordens fruct oc grøde lader ſig tjlig tilkiende / naar den deylig oc lifflig Sommer med ſin ſøde væderqvægende varme fremtreder / hvor med alting ſaa meget lyſtigt oc beprydeligt fremlockis oc aff Jorden opbryder; Lige ſaa / ſiger jeg / blifver oc de ſkønne Creature udi Vandet paamindt oc fremeſket til deris tid oc leeg.

Her ſkal mand nu mercke at der ere tvende ſlags aff Ørreterne; Det ene ſlags gaar altid paa Bonden / det andet ſlags ſømmer offven oc høyt udi Vandet; Denne Skjlmiſſe tagis icke eller dømmis aff Fiſkene ſelff / thi de lige paa Naturen oc Skickelſen / men de dømmer

dømmis alleeniſte aff deris Spiſe oc føde/ ſom de paa adſkillige maneer ſøger oc leder efter.

Det ene ſlags ſøger ſin føde paa Bonden udi det dybe/ hvor aff de oc ſaa haffver deris naffn at de kaldis Grundøreter: Det andet ſlags ſømmer høyt op i Vandet/ oc nærer ſig aff Fluer oc Myck/ oc andet ſaadant ſom flyder offven paa vandet:

Lige ſom det nu haffver ſig med andet Fæ oc Qvæg paa Jorden/ nemlig at det ſom haffver en god feed græsgang/ er altid fædere/ bedre/ liffligere oc behageligere/ end det ſom driffvis paa en tør oc mager jord oc marck; Lige ſaa haffver det ſig udi alle maader med Fiſkene: Nu kand en hver vel tencke at grunden ſom altid er fuld af Orme/ giffver bedre Spiſe oc under holdning for Fiſkene/ end Fluer oc Myck ſom ſielden falder paa Vandet: Her paa følger det da at Grundøreter ere bedre end de andre hvilcke der ſømme offven i Vandet; Oc dette veed de Perſoner ret vel ſom haffver den gamle Lecker tand.

Mod Sommeren oc indtil Ørmmaanet haffver Øreten rødactigt oc Guldfarffvet Kiød: Hvorfore den oc ſaa aff nogle bliffver kaldet Aurata ab auro, det er Guld; Nogle aff de Tydſke kalder oc ſamme Øreten ein Goldfarckin/ det er Guldørret.

Naar Øreten haffver udleegt S. Jacobs Dag/ da miſter den oc ſaa ſin Guldfarffve/ Smag oc Krafft ſom offven ſagt er.

Naar mand vil ſiude Øreten/ da ſkal mand ſkiære den udi ſtycker/ oc legge den tilforne en halff Time udi færſt kaald Brøndvand/ oc ſiden legge den udi ſiuden-

dis halff Vand oc halff Vin. Beene eller Radden oc Rumpen der aff ſtægt/ er en Førſtelig ræt/ oc begierede vel mange ſlige at nyde/om formuen vaar ſaa ſterck ſom villien oc begieringen.

9. Om Løyer.

Løyer ere nogle ſmaa hyſde Fiſke/ ſom haffver Skæl paa ſig oc ere i det lengſte icke lengre end en Finger lange/ nogle meener at det ſkal være det ſamme ſlags ſom Stinte. I den rette tid ere diſſe velſmagende Fiſke/ oc bliffver dog hos mange foractet/ aff den Aarſag at de gierne vil ſøge deris Spiſe oc føde hos u-reene Privat ſteder: Om Sommeren voxer der nogle hyſde/lange/ tynde oc ſammen vicklede ſmaa orme udi dennem/ ligeſom udi Harefiſken/ oc paa ſamme tid ſkal mand icke æde dennem: Denne Fiſkis leeg begynder udi Junij Maanet/ de leeger oc untertiden med Braſen oc Rudſkalle: Naar de nu tillige leeger med dennem/ da bliffver der den tredie Fiſk aff deris leeg/ paa hvilcken mand ſkinbarligen kand ſee begge Fiſkenis Natur/ oc er dog icke hvid ſom Braſen/icke heller rød ſom Rudſkallen er/ oc icke nogen aff enten ſlags/ men bliffver et ſlags for ſig ſelff. Om denne Fiſk ſkriffver Platina udi ſin Erlig vellyſtis Bogs 56. Capittel udi den tiende Bog.

10. Om Karper.

Karpen hvilcken de Latiner kalder Carpum oc Carpionem er en meget ypperlig/ herlig oc ſund Fiſk/ oc er med

med deylige Skal beprydet: Det er meget god velſmagende oc behagelig/ dog er Melckningen altid bedre end Rovnfiſken: Herforuden ere oſaa de Karper/ ſom ere udi ſtore Søer meget bedre end de ſom ere udi ſmaa Damme oc Parcker/ heldſt naar der flyder en Aa eller Strøm udi Søen/ udi hvilcken de kand haffve deris kaas oc lob/ thi de forbedrer dennem offvermaade meget der udi: Denne Fiſk er ſund oc god det ganſke Aar igiennem/ undertagen mod Junij Maanet naar den haffver udleegt. Naar Karpen vil til at leege/ da legger hand ſig paa en Ort oc Platz hvor Vandet er varmt/ der ſtryger de ſaa Raunen aff ſig/ der efter kommer tvende Melckninger efter en hun/ oc tager Raunen op med deris Melckning/ ſaa ſom i et Klæde oc fører det ſaa bort tilhaabe paa et Sted/ ſom de kand komme ſig oc bliffver til: Naar Fiſken nu aff leegen begynder at komme frem/ da bliffver den kaldet af de Tyoſke det førſte Aar ein Setzling; Det andet Aar ein Sprott; Oc det tredie Aar førſt en Karpe:

Karpen haffver meere Blod end nogen anden Fiſk. Derfor er den aff Naturen icke ſaa meget kaald ſom andre Fiſke.

Naar mand nu vil ſkære den op oc Koge den/ da ſkal mand afftoe Blodet med Vin førend mand ſiuder den oc ſiden ſette den til Ilden udi kaald Vin.

Vil mand berede den udi ſylt eller Galrei/ da ſkal mand tage ſkællene aff Karpen/ oc binde dennem udi et reent linet Klæde/ oc ſiede dem tillige med Fiſken/ ſaa bekommer det en herlig tyck Suppe.

Bringen oc ſlagget paa Karpen ere de fornemmeſte ſtycker/ dog i Sønderligheo Tungen.

11. Om Sudere.

Suderen ſom kaldis aff Latinerne Tinea, er en ſlimactig oc ſlibrig Fiſk / med en tyck Hud. Naar mand vil ſkiære den op oc koge den / da ſkal mand tilforne legge den udi heet Vand / oc ſiden drage den giennem et uldet Klæde at ſlimen kand komme der aff: Der effter ſkal mand ſkiære den til oc ſlye den ſom den bør at være / oc ſiden ſette den paa Ilden udi kaald Vin. Sudernis platz oc verelſe er gemeenlig udi Rør oc ved Sibredden; Der ſigis at denne Fiſk ſkal haffve den Natur / at om nogen anden Fiſk bliffver bidt eller i andre maader faar ſkade / oc rører ſaa ved Suderen / da lagis ſkaden ſnarlig.

12. Om Braſen oc Flire.

Braſen oc Flire ere et ſlags Fiſke / dog om ſkiffis Naffnet med tid; Thi udi de førſte Aaringer kalder mand den en Flire / oc der effter en Braſen / oc det Naffn beholder den: Denne Fiſk er en bræd Fiſk med ſkiæl paa ſig / oc haffver et ſaare lidet Hoffved. Her effter ſtrax ſkal vitløfftigere talis om Braſen.

13. Om Skalle oc Helde

En Skalle er en ung Helt / den haffver røde Øyne / hvor for Tydſken kalder den oc Rotdugelin / paa Danſke kalder vi den / Skalle Blinck Øye; Denne Fiſk haf-

ver

ver den bitterſte oc bæſkeſte Galde i bland alle andre Fiſke; Er dog icke ſønderlig actet hos Lacker Tænderne/ hvor for de ocſaa kalder denne Fiſk Skreder Fiſk. Naar diſſe Fiſke ere Aar gamle kalder mand dennem Bøyer eller ſmaa Skalle/ i det tredie Aar kaldis de Skalle: Dette ſlags Fiſk ere meſten deel alle Rognfiſke/ oc icke mange Melckninger blant dennem. De begynder at leege udi April Maanet/ oc varer deris leeg ſiden til mid udi Majmaanet. Naar mand vil ſiude oc Koge dennem/ da ſkal mand legge dennem udi ſiudendis Vin.

14. Om Aborer.

Tydſken næffner denne Fiſk efterſom den vorder gammel til; Thi hos dennem forandrer den Nafnet efter tiden: Nemlig naar den er mindre end Aar gammel/ kalder de den Hurling; Vdi det andet Aar kaldis den aff dennem ein Stickling; Vdi det tredie Aar bliffver den kaldet hos dennem ein Eglin; Oc naar den nu vorder ældre oc ſtørre/ da kaldis den/ ein Reling/ oc ſiden ein Berſich det er Aborre: Hos nogle kaldis den Perck/ hvilcket kommer offver ens med dens Naffn paa Latine nemlig Perca, hvilcket (ſom nogle meener) ſkal være tagen af det Ord Porca, det er/ Svin; Thi ligeſom et Svin haffver ſtiffve ſtaaende Byrſter offven paa Ryggen; Saa haffver oc/ denne Fiſk paa Ryggen ſtiffve Been oc finder/ med hvilcke Gud oc Naturen/ haffver den bevæbnet/ at de ſkadelige Røfver Fiſk icke ſkal ofverfalde den. Naar mand vil tage

ſat paa denne Fiſk/ mens den endnu er leffvendis / da reiſer den finderne oc paa Ryggen/ oc ſticker med ſine Byrſter oc ſamme ſting lægis icke ſnarlig igien: Deris leeg ſkeer udi Tormaanet oc April: Videre om denne Fiſk ſkal formeldis / naar vi her efter ſkal tale videre om Aborrer.

15. Om Aal.

AAl hvilcken de Latini kalder Anqvillam, fordi den er ſkabt oc formeret ligeſom en Snog; Den er frem for alle andre Fiſke baade meere kaald / blød oc fuctig/ oc kand mand ſnarlig æde ſig en kaalde ſiuge paa denne Fiſk:

Denne Fiſk haffver en beſønderlig fødſel oc herkompſt/thi den hafver hverckenRougē eller Melckning; Men Aalen føder ſine unger leffvendis / hvilcke ere udi begyndelſen ſmaa ſom en ſyetraad. De føder oc icke paa en viſſe tid om Aaret ſom andre Fiſke/ men paa alle tider det gandſke Aar igiennem: De ere beſt udi Majmaanet/ oc ſiden til mit udi Auguſto: Naturkyndige oc viſſe Meſtere ſkriffver at en Aal kand leffve udi firesinds tyffve Aar / kand oc leffve uden Vand udi ſex Dage: Aalen gider icke gierne været udi flad Vand hvor der er Haargrund/ oc denne Fiſk fryeter meget for Torden.

Naar mand vil koge den/ da ſkal mand drage Huden aff den/ oc kaſte Hoffvedet oc Rumpen bort. Men vil mand Stæge den / da kand mand giøre Ryggen ſmuet reen/ oc beſticke den med Salvie, oc ſiden drage

den

den udi Huden igien / oc ſtæge den ſaa heel / eller oc ſkiære den udi ſtycker / oc ſticke dennem paa et Spid oc ſtæge dem.

Hvorledis mand ellers ypperligen udi mange maader kand koge Aal / det findis antegnet udi voris Koge-Bog / hvor vi vil haffve den fromme Læſer hen viſt.

16. Om den Fiſk Falck kaldet.

AF den Fiſk ſom kaldis Sandgrundling voxer en Fiſk ſom ſiden kaldis Falck / oc der efter Gangfiſk / nogle aff Latinerne kalder den Mugilem lacuſtrem, nogle Falconem. Thi lige ſom Falcken er en adelig Fugl iblant Fuglene / ſaa er oc denne Fiſk en adelig Fiſk iblant Fiſkene / oc bliffver derfor kaldet aff de Tydſke Adelfelcken: Nu er der dog en ſtor underſkeed oc Skiilmiſſe mellem dette ſlags Fiſke / formedelſt deris Spiſe oc Vnderholdning ſom de ſøger efter; Thi nogle haffver deris værelſe udi Sandet / oc dennem kalder mand Sand eller Adelfalcke: Nogle udi det dybe / oc i Grunden / oc dennem kalder mand Blaafalcke: Oc ligeſom diſſe Fiſke haffver nu adſkillige Naffne / ſaa haffver de oc adſkillige Naturer: Thi naar Sandfalcken bliffver ſlagen / da Svømmer hand ſtrax offven paa / men naar den Blaafalck bliffver ſlagen / da ſiuncker den ſtrax til Bonde.

Den Blaafalck begynder at leege om S. Othomari tid: Men Sandfalcken fiorten dage tilforne:

Denne Fiſk er den koſteligſte Stægefiſk ſom nogen kand haffve: Den er oc ſaa offvermaade god naar den

bliff-

bliffver lagt udi ſiudendis Vſn/ oc ſaa affſaadden. Om Gangfiſkene vil vi tale meere her effter; Hvor effter den fromme Læſer maa forvarte.

17. Om den Fiſk ſom kaldis Haren.

DEnne Fiſk maatte mand paa Latin kalde Leporem oc Lepuſculum, for dens drabelig Geſvindighed udi Løb oc Svømmen. Vdi den rette tid er den en fornemme ſund Fiſk/ oc haffver ſkæl paa ſig: Vndertiden voxer der Orme udi denne Fiſk/ oc da ſkal mand icke æde den men voxte ſig derfor/ ligeſom for anden Forgifft: Den begynder at leege udi Tormaaneden.

Naar mand vil ſiude oc Koge den/ da ſkal mand legge den udi ſiudendis Vſn.

18. Om Braſen.

BRaſen oc Flire er et ſlags Fiſke/ dog forandrer de deris Naffn med tiden ſom tilforne ſagt er; Thi Førſt kaldis de Flirer/ oc der effter Braſen/ oc det Naffn beholder de:

Braſen er en Brædfick oc haffver ſkæl paa/ oc haffver et ſmuct lidet Hoffvet: Denne Fiſk leeger gemeenlig udi Junio eller Skiær Sommers Maanet/ oc undertiden tillige med Rudſkallene: Men naar den beblander ſin leeg med Rudſkallenis leeg/ da vorder der hvercken Braſen eller Rudſkalle aff/ men en anden Fiſk

ſom

ſom hvercken er Rudſkalle eller Braſen / oc den kalder mand en halff Fiſk / oc er noget ſtørre end en Braſen ellers pleier at bliffve. Naar mand vil ſiude denne Fiſk / da ſkal mand ſette den paa Ilden udi kaald Vjn.

19. Om Gryndling / Smerling oc Smelt.

DE Tydſke giører trende ſlags aff denne Fiſk / oc giffver den trende Naffne efterſom den vorder gammel til. Vdi det førſte Aar kalder de den ein Kreſling hvilcken udi Latinen kaldis Gobio fluviatilis: Vdi det andet Aar kalder de den ein Knab oder Yſer / udi det tridie Aar ein Aeſch / hvilcken de Latiner kalder Thrymallum, deter Smelt.

Oc er dog alleeniſte et ſlags Fiſke. Nogle meener at denne Fiſk voxer aff Grundlinger: Denne Fiſk haffver en underlig Natur / thi de haffver en ſmag oc luct hos ſig / hvor ved Fiſkerne kand kiende dennem om natten førend de ſeer dennem: Diſſe Fiſke ere gode fra Tormaaneden oc til September eller Fiſke Maanet. Oc naar mand vil ſiude oc Koge dennem / da ſkal mand ſette dennem offver Ilden vdi kaald Vjn. Smerling Fæt er et ſaare heelſom oc lægefuld medicament, naar nogen haffver Brændt ſig oc er en ſønderlig Lægdom for Øynene.

20. Om Barbe.

BArb / hvilcken Latini kalder Mulum Barbum oc

Barbonem udaff Skæg nemlig aff de tvende Vipper ſom ſider ved Munden/ er en ædel oc meget læt fordøyelig Fiſk/ oc ſkader hvercken ſiuge eller ſunde Menniſker: Den er beſt udi Majo, men udi Julio eller Ormmaanet Tager den ſtrax aff igien. Dens Spiſe oc Føde ere Snægle oc Fiſk / den ſparer oc icke Fiſkene udaff ſit tget fleet oc ſlags. Deris Natur er at de legger ſig under Strømmen oc vroder ligeſom Svjn/ indtil ſaa lenge noget fore kommer ſom de kand fortære: Naar mand vil Koge denne Fiſk/ da ſkal mand legge den udi ſiudendis Vjn: Raunen aff denne Fiſk oc udi Sønderlighed i Maymaanet/ haffver denne Krafft oc Natur at den kand meget herlig Laxere oc Vircke Stoelgang / i Sønderlighed hos lædiggængere/ thi jeg haffver erfaret/ at den haffver intet kundet udrette hos dennem ſom Arbeyder oc Træller.

21. Om Aborrer.

Eſterdi vi tilforne handlede om denne Fiſk/ ville vi det paa dette ſted icke igien tage: Men alleeniſte under viſe Læſeren at hand ſparer denne Fiſk oc fanger den icke noget for S. Vldricks Dag: Jblant alle Fiſke er Aborren en med de ſundiſte oc beſte: Saa at end oc Siuge oc Saargiorde Folck ſaa vel ſom Barſelqvinder oc andre maa æde den; Alle ſiugdomme ſom Aborren kand foraarſage / ſaa vel ſom de/ den ſelff kand tilſlaaes/ ſkeer alt udi Leffveren.

Naar mand vil ſiude ſmaa Aborrer/ da ſkal mand ſette dennem offver Jlden udi varm Vjn/ men de ſtore udi kaald Vjn.

22. Om

22. Om Ørret.

DE Tydſke haffver trende Naffne til denne Fiſk/ thi de forandrer dens Naffn/ med tiden efterſom den vorder gammel til/ oc efterſom den haffver ſin Platz/ oc søger ſin Føde oc Spiſe: Thi ſaa lenge den er ung oc liden/ da er den gierne paa de ſteder hvor der er Møg oc Skarn/oc bliffver ſamme Fiſke der fore kallede aff nogle Muſcones à Muſco. Men naar de ere vorden gamle/ da om ſkiffter de deris værelſe oc gang/ oc søger deris Føde anderledis/ oc bliffver da kallede aff de Tydſke Treuſken/ oc ſiden Rufolcken hvilcke mand med et Vocabulo Barbaro kand kalde Triſcas det er Ørret. Diſſe bliffver en Sko lang/ kand oc vorde ſaa ſtore at hver kand veje tu Skaalpund: Iblant alle Fiſke er der ingen ſom bliffver Blind af Alderdom uden denne Fiſk alleene: De begynder at leege in Decembri tſlig eller Silde efter ſom det er varmt eller kaalt til. Naar mand vil ſiude dennem/ da ſkal mand ſette dennem offver Ilden udi kaald Vjn.

Aar 1446. bleff en ſaa ſtor en Fiſk aff dette ſlags fangen til Coſtnitz udi Tydſkland/ at den koſte tu Marck.

23. Om Heldt oc Gangfiſk.

HEldten haffver trende Naffne hos de Tydſke/ oc det efter tiden oc Alderen: Vdi de førſte Aaringer bliffver den kaldet ein Seel: Siden ein Stub/ hvilcken oc nogen ſteds kaldis Alburin maa vel ſkee aff Albedine,

aff den Aarſag/ at de haffver ſaa ſmucke hvide Skæl/ oc ſaa hvjt Kiød: Nogle kalder den Albelen ligeſom Halbelen aff halff/ aff den Aarſag at det er ickon en halff voxen Fiſk. Vdi det tredie Aar/ bliffver den kaldet aff de Tydſke Gangfiſkne. Om dette ſlags Fiſke ville vi her effter vitløfftigere Handle/ naar vi kommer til at tale om dennem i Serlighed.

24. Om Gedder.

GEdden er en beſønderlig læt fordøyelig Fiſk/ der hos er den oc ſaa en ſkadelig oc graadig Fiſk udi Vandet/ thi hand Røffver/ Myrder oc Opſluger alle andre Fiſke/ hvor for hand oc ſaa kaldis Lupus, det er/ en Vlff.

Gedden begynder at lcege udi Aprili oc varer paa tu Maaneders tid/ ſaa forbedrer den ſig paa ny igien.

Dog er en gammel Gedde god paa alle tider om Aaret/ uden paa den tid den giffver Raunen fra ſig.

Milckningen er oc bedre end Raunfiſken/ ſaa vel ſom iblant alle andre Fiſke.

Den er ſaare god enten man ſiuder ſtæger eller bager den: Naar mand nu vil tage den op oc berede den til at ſiudis/ da ſkal mand tage Gallen oc offverſtryge Fiſken der med/ ligeſom mand offver ſtryger Karpen med ſit Blod.

Naar mand vil ſiude Gedden/ da ſkal mand ſette den offver Jlden udi ſød Vjn/ oc icke ſpare Salt der udi: Thi hand tager icke meere til ſig der aff end hannem bør. Men vil mand ſiude Gedden ſmuck blaa af: Da bered den ſaaledis: Skiær den udi ſtycker/ toe

Bloded

Blodet reent der aff/leg dem ſiden en halff Time eller lenger udi god ſterck Ædicke. Heng ſiden en Kedelfuld med Vand offver Ilden / Salte det vel / oc naar ſamme Vand er nu udi den beſte Saad / da giff baade Fiſken oc Ædicken der udi/ oc lad det ſiude ſaa lenge behoff giøris: Tag dog icke meere Vand / end tu gange ſaa meget ſom du tager Ædicke/ ſaa bliffver Fiſken ſmuck blaa lifflig oc velſmagendis.

Støder mand Gedde Kiæfften udi en Morter meget ſmaat / oc tager ſaa meget til ſig der aff ſom en Gylden kand veje/ da erfarer mand at det meget hefftig driffver oc bryder Steenen udi Bleeren.

25. Om Rudſkalle.

Rudſkallen er en ſmuck brad Fiſk med Skæl/ den rette Strømſkalle icke ſønderlig ulig / alleeniſte at den er bredere end den anden Skalle/ er oc icke ſaa gandſke fuld aff Raun. Undertiden blander den ſig med Braſenen oc leeger med den udi leege tiden / aff hvilcken beblandet leeg/ der vorder en halff Fiſk/ (eller hvad mand ſkal kalde det) tredie Fiſk: Samme Fiſk bliffver noget ſtørre end den rette Skalle / oc noget mindre end en Braſſen: Naar mand vil ſiude den ſkal mand omgaaes der med / lige ſom med Braſen oc ſette den offver Ilden udi kaald Vin/ naar mand vil ſiude den.

26. Om et andet ſlags aff ſamme Fiſke ſom kaldis Rötling.

Dette ſlags ere ſmucke Høyde Fiſke/ offverſprengede med røde Stiærner/ haffver en ſtor hengendis Bug: Formedelſt deris røde Pricker eller Stierner bliffver de kallede Rubeculi aff Latinerne, oc aff de Tydſke newe Fiſk. De haffver deris gang oc værelſe i det Dybe. Saa ſnart de kommer offven udi Vandet/ kaſter de ſig om paa Ryggen/ oc ſtaar op offver ende.

27. Om Qvabber aff færſk Vand.

Denne Fiſk kaldis hos de Tydſke Alant oc Latini kalder den Sqvalum: Samme Fiſk er ſundere ſtægt end ſaadden: Dog derſom mand vil ſiude den/ ſkal mand ſette den offver Ilden udi kaald Vin/ oc naar ſaadden der paa gandſke er ind ſødde/ ſkal mand offvergiffve den med heet Smør:

Samme Fiſk er meget underlig udi ſin leeg/ thi udi Maymaanet leeger den ud paa den ene ſide/ oc den anden ſide leeger den frem i bedre: Naar den vorder gammel/ kalder Tydſken den ein Lange.

28. Om Heldt oc Gangfiſk.

Denne Fiſk haffver trende Naffne hos de Tydſke/ om hvilcken tilforne ſagt er: Den fromme Læſere til villie/ vil vi dog noget meere paa dette ſted røre om ſamme Fiſk; Udi det tredie Aar bliffver den kaldet Gangfiſk eller Watfiſk. Udi gamle Latinſke ſkrifft Vadi

piſces

piſces. Nu ere der atter trende ſlags aff diſſe Fiſke: Det førſte Slags kaldis Sandgangfiſk; Aff dennem vorer en Fiſk ſom kaldis Sand eller Adelfalck: Det andet ſlags kaldis grøn Gangfiſk / aff dennem voxer den Fiſk ſom kaldis Blaafalck. Det tredie ſlag kaldis høſd Gangfiſk oc det er Heldt. Nogle fangis udi Faſten paa hvilcken tid de oc leeger: Vdi Fyen fangis mange aff dette paa Velb. oc Strenge H. Cancelers vegne oc føris til S. Kunds Cloſter udi Othenſe: Samme ſteds bliffver oc ſaa deris Naffn kaldet Eiby Gedder aff den Aae udi hvilcken de fangis / nemlig Eiby Aae / ſom løber ind fra Stranden / oc haffver ſit Naffn paa det ſted aff en Landsby der hos liggendis / ved Naffn Eiby; Oc ere ſamme ſteds fangne paa en Dag oc paa et ſted nogle vogne fulde: Et andet ſlags er der aff ſamme Fiſk / ſom leeger udi Decembri eller Chriſtmaanet / oc varer ſaa udi ſex Vger: Noget nær ved Conſtantz udi Tydſkland / udi et ſted ſom de kalder: Jn der Grubbe / fangis Aarligen en mang foldig Haab aff dette ſlags. Aar 1534. bleffve fangne ſammeſteds udi en dræt / ſex oc fyrre tiuffve Tuſinde Gangfiſk oc vaar ingen aff dennem lengre end en Spande lang.

Alle diſſe ſlags ere gode enten mand ſiuder / ſtæger eller bager dennem.

Vil mand ſiuden dennem / da ſkal mand legge dennem udi heet Vjn.

Dette ſlags Fiſk bliffver oc ind ſaltet udi Lage / oc i fremmede Lande hen ført; Mand tørrer dennem oc ſaa oc ſkencker Herrer oc Førſter dennem.

Der ere endnu et ſlags ſmaa Fiſke med hvide Skæl / ſom

ſom ſiunis at være aff de ſamme Fiſke/thi de ere Skabte lige ſom Gangfiſk/ haffver en ſtor Bug bliffver ſaa ſtore ſom halffve Gangfiſk / oc bliffver der for kallede halff Falcke: Deris gang oc platz er udi Dybet/ oc leeger de om Sommeren / mand Koger dennem lige ſom andre Gangfiſk eller Falcke.

29. Om Gryndlinger.

DEnne er en meget ædel/ dog liden ſlim Fiſk/oc bliffver kaldet Fundulus hos de Latiner, aff den Aar ſag at den haffver ſin gang udi Grunden: Denne Fiſk er udi ſit beſte fra Juel oc indtil Paaſke / thi da fanger den an at leege: Nogle meener dog at denne Fiſk leeger hver Maaned.

Naar mand vil ſiude denne Fiſk/da ſkal mand ſette den offver Ilden udi heet Vin / oc lade den tilforne være lagt i Blød udi Ædicke / oc lad det ſiden icke for lenge ſiude.

30. Om Butter.

BUtter hvilcke Holſteenerne kalder Bytter eller Smørbytter / ere nogle ſmaa Slimfiſke / udi lengden ſaa at ſige ſom Gryndlinger: Haffver hvide Buge ere ſpraglede oc ſpættede/ lige ſom Paafuglen/ hvorfore de ocſaa udi Tydſkland paa nogle ſteder kaldis Pfellen oder Pfrillen: Hvilcket Ord uden tviffl kommer aff det Latinſke Ord Pavellus, hvilcket betyder en liden eller ung Paahøne. Denne Fiſk er god fra Decembri oc indtil Paaſke/ thi da begynder den at leege:

Denne

Denne Fiſk Kogis i alle maade ligeſom Horcke eller Kuulbars:

31. Om Stør aff færſt Vand.

DEnne Fiſk kaldis aff de Tydſke Wålinen eller Bålinen/ oc er udi færſk Vand lige ſom Hvalfiſken udi Salt Vand: Er den aller ſtørſte oc fornemmeſte Fiſk ſom findis udi færſk Vand/er oc en ſlimactig Fiſk; Paa Kiødet oc Smagen/ er den lige ſom Ørret: Aff dette ſlags Fiſke bliffver alleeniſte gandſke faae fangne/ fordi de haffver deris Gang oc Verelſe udi det allerdybeſte/ hvor ingen Fiſkere med deris Garn kand naae til Bonde: Vnderliden giffver de ſig dog op i Vandet/ dog ſielden en alleene. De gamle haffver været i den meening/ at naar diſſe Fiſke haffver ladet ſig tilſiune eller fange/ at der paa da noget vigtigt oc efftertenckeligt ſkulde paafølge ſaa de ſaa got ſom aff deris fang haffver ſig gemeenligen nogen ſønderlig Spaadom.

Naar mand vil ſiude denne Fiſk / da legger mand tilforne Styckerne udi kaald Vjn/ oc bereder en ſønderlig god guul Suppe der offver / ſom udi voris Koge-Bog vjtløfftigen forhandlet er.

Oc er nu dette ſaa enfoldeligen oc korteligen berettet om Fiſkenis Natur oc Eygenſkaber: Hvilcket den fromme Læſere huldeligen paa dette ſted med kort Beretning maa opbære/ tiden neſt Guds hielp ſkal giffve klarligere oc vjtløfftigere.

Følger nu fremdelis en kort Beretning om alle ſlags Fiſkergarn/ hvorledis mand med dennem omgaaes.

MAnge oc adſkillige ſlags Fiſke bliffver fangne paa Havet/Garn eller Vod hvilcket mand kalder Scorticariam. Samme Garn er ſaare langt/ brædt oc ſnerfft udi Maſkene: Paa den ene Side haffver det en Stricke eller Line hvilcken er beſat med Blyklomper/at den ſide kand ſiuncke; Paa den anden ſide paa Garnet er oc en Strick/ paa hvilcken ere bundne mange ſtycker Korck/ eller anden Flaad/ ſaa det kand flyde oc ſtaa ſaa ſmuckt op i Vandet/ oc der offver være ſmuckt udbrædt. Samme Garn fører Fiſkerne med en Bod ud paa Vandet/ oc lader den ene ende aff ſtricken ligge paa Landet oc giør den faſt.

Naar Fiſkerne nu paa Havet ere udkomne/ oc haffver gandſke udkaſtet Garnet (forſtaa paa flad oc ſlet Vand) da kommer de tilbage igien med Boden/ oc haffver den ene bue aff Garnet med ſig/ oc drager ſaa der med til Landet: Saaledis kand tvende Fiſkere hver ved ſin ſide drage Garnet paa Landet/ oc bekommer undertiden ſaa mange Fiſke/ at mand ſig der offver maa forundre.

Saadaan en Vod brugis oc ſaa udi færſke Søer/ om Sommeren med Boder/ oc om Vinteren paa Iiſet ſom en hver nock ſom vitterligt er.

Paa Havet fanger mand oc ſaa Fiſk med et andet Garn/ hvilcket er meget ſubtilig giort/ oc er icke meget ſtort/

ſtort / oc er bunden paa tvende ſtange ; Dette Garn / lader Fiſkerne udi Haffvet ned ſiuncke / oc tager det ſnarlig op igien med herlige Fiſke.

Mand haffver oc et andet Garn til Fiſkerj / hvilcket er formeret ſom en Telde / under til udi det vide er det bunden fuldt med Blye : Oc offven udi den ſnæffre Ende haffver det en lang Strick eller Line / hvilcken haffver ſin gang giennem en trind Ring ſom er bunden i den ſnæffre Ende paa Garnet / oc gaar ſiden mange ſmaa Strenge oc Stricker fra ſamme ſtore Stricke / hvilcke er giorde faſte udi den vide ende aff Garnet ; Saaledis ; At naar mand drager den ſtore Line giennem Ringen / da tager den alle de ſmaa med ſig ſaa at den vide ende aff Garnet ſamler ſig tæt tilhaabe : Oc hvad ſom da haffver varet under Garnet / det maa bliffve der udi.

Dette Garn tager Fiſkeren paa ſin venſtre Arm / oc Kaſter det med den høyre Haand udi Vandet ; Oc i det hand Kaſter det ud / da bræder det ſig ſmuct ud / oc bliffver obet oc ſiuncker der med ſnarlig til Bonden / oc indfatter alle de Fiſke ſom det finder for ſig. Oc naar mand nu drager det op da haffver det oc Fiſkene med ſig. Saadant Garn kaldis Kaſtegarn / eller Varbgarn.

Der ere oc adſkillige Garn ſom brugis udi Haffvet ſaa ſom Silde-Garn / Flynder-Garn / Drifve-Garn oc mange andre / om hvilcke vi paa denne tid oc ſted intet vil tale.

Der er oc et andet Garn ſom mand bruger udi ſtille ſtaaende Vand / oc er bunden paa tvende giorder eller

paa en Stang ſom haffver en ſtor Kløffe med tvende ender; Samme Garn ſkydder Fiſkeren hen for ſig udi Vandet/ dog icke for lenge/ oc naar hand veed ſin tid/ drager hand det op/ oc haffver Fiſke der udi. Vndertiden ſetter hand ſamme Garn mod Landet hvor der ere rør oc anden grøde hvor udi Fiſkene gierne haffver ſin værelſe/ oc gaar ſiden paa den anden ſide oc jager Fiſkene udi ſit Garn.

Der er oc et andet Garn/ hvilcket mand kalder Togolariam, det er langt oc ſtort oc med ſnæffre Maſker/ haffver en gandſke vjd oc ſtor indgang/ oc bliffver efftet haanden ja meere oc meere ſnæffrt indtil enden eller rumpen: Naar Fiſkene kommer der ind kand de icke komme ud igien eller undfly:

Der ere mange aff dette ſlags: Vdi Haffvet brugis nogle ſom ere meget ſtore/ hvilcke kaldis Bondgarn: Mit udi ſtore Søer Sætter mand nogle med lange Arme hvilcke kaldis ſtore Armruuſer. Vdi Aaer brugis oc nogle med lange Arme/ hvilcke mand kalder Hammer.

Udi Drete eller Laxe Gaarde/ brugis nogle ſmaa ſom kaldis Ruuſer: Mand ſetter dennem paa adſkillige maneer/ efftet ſom mand haffver Platz til/ i Synderlighed med tvende ſtore Stænger/ hvor der er ſnærffe meller tvende Steene/ eller ſtore Pælle.

Samme Garn lader mand ſtaa Dag oc Nat/ oc vender indgangen gemeenligen mod Strømmen dog efftet Leilighedenn/ oc efftet tiden lige ſom Fiſkene Vandrer paa: Naar Fiſkeren nu vil ſee hvad hand haffver til bæſte/ da tager hand rumpen aff Garnet op

udi

udi ſin Bod/oc finder offte mange Fiſke der udi/ oc undertiden utallige Aal udi ſtorhobe tilſammen vicklede/ heldſt naar de ere udi deris leeg.

Der er oc ſaa et Garn ſom kaldis togger hvilcket mand bruger paa adſkillige maader; Vdi ſtore Søer Stiller mand gierne dette Garn uden for Rørene mod Landet/oc drifver ſaa Fiſkene ud af Rørerne oc udi Garnet/ hvilcket er med vide Maſke oc ſmaa traader/ ſaa Fiſkene icke kand ſee det; Men løber faſt der udi oc bliffver ſaa hengendis ved giællene.

Fiſkerne giøre oc nogle Kurffve aff ſmaa rjs eller Vje græne/ hvilcke haffver en ſtor vjd indgang/ men ere ſnæffre til rumpen/ oc ligger dennem ſaaledis udi Vandet;

De giøre oc nogle trinde oc runde aff dette ſlags oc der til brøde: Indgangen er ſnæffr oc uden til ſtor oc vjd/ſamme Kuber eller Kurffve ligge Nat oc Dag paa Bonden/ oc tyngis altid neder med en Steen. Mand haffver en Stricke om rumpen paa dennem/ med hvilcken mand kand drage dem op aff Vandet:

Samme Kuber eller Kurffve bliffver giorde paa tvende maaneringer: Det ene ſlags er ſaare vjd oc rund inden til. De yderſt udi enden legger mand adſkillige Materie ſom tiener til Fiſkenis ſpjsning/ hvor med mand kand locke dennem udi Kurffven/ om hvilcket her efter udi Fiſke fangen ſkal læris: Oc naar nu Fiſkene ere komme der ind/ da kand de icke komme ud igien. Nogle ere gandſke ſmalle oc lange/ ſønderlig udi indgangen/ atter mit udi ere de ſmalle oc ſiden vide igien/ ved Rumpen ere de aller ſnæffriſte. Fiſkene gaar

icke udi dette ſlags Kurſſoe for Spiſſen ſkyld: Men at de acter at bliffve der ſaa ſom udi et forborgen ſted/ oc kand dog icke komme der ud igien.

Om adſkillige Fiſker Kroge.

FIſker Kroge eller Angler bliffver giorde paa trende maader oc maanecre: Det førſte ſlags ſette Jærnkroge/ kiender alle ſaare vel. Det andet ſlags er ſammen ſat aff tu/ tre eller fire Kroge/ oc bliffver kallede Spaderni: Det tredie ſlags er ſtørre oc haffver mange ſpitzer oc hver ſpitz haffver en liden modhage/ dette ſlags binder mand paa en Stang/ oc kaldis et lyſter.

Med det førſte ſlags Kroge fanger mand Fiſke udi trende maader: Førſt naar mand ſetter en leffvendis Fiſk paa Krogen: Oc med dennem bliffver alle ſlags Røffverfiſk fangne/ ſaa ſom Gedder oc deſlige: Thi Gedden hand ſluger Krogen udi ſig tillige med den leffvendis Fiſk. Oc giøris det vel behoff at Krogen er giort aff god oc tyck Jærn traad/ oc at Snoren er ſterck om vunden/ enten med faſt voxet traad/ eller med ſmaa Staaltraad eller Meſſing traa/ eller oſaa at der er en liden lencke ved ſamme Krog/ aff Jærn/ paa det at Fiſken icke ſkal bidde Snoren i tu.

For det andet binder mand en enfoldig Krog/ paa en tiden Snore/ ſom er ſammen flettet aff hvide Heſte Haar; Oc ſticker ſaadan Spiſſe paa Krogen/ ſom Fiſkene begiærer oc haffver lyſt til; Dog ſaaledis at Krogen icke ſees: Samme Snore binder mand paa en ſmuck lang Vaand eller meede Stang oc kaſter der

med

med Krogen udi Vandet ſom hver nockſom vitterligt er.

Her hos er oc at mercke / at Fiſkeren maa vide hvad for Spiſning oc Madning / hvert ſlags Fiſk haffver lyſt til / oc paa hvilcke tider om Aaret de det begiærer: Thi hvert ſlags Fiſke vil haffve anden Spiſning om Vinteren end om Sommeren: Hvilcket der letteligen kand vide ſom ſkiærer mange Fiſke op / i det hand kand ſee hvad materie hand finder udi Fiſketarmen Eller oc at mand forſøger oc prøffver mange oc adſkillige ſlags Madninger / oc hvilcken Spiſe Fiſkene da beſt behager / det mercker mand vel / oc bruger det ſiden der effter.

Hvor der ere oc Fiſke ſom kiender Krogen eller haffver forſøgt den / oc vil icke bide paa Madningen / der ſkal Fiſkeren binde Spiſningen paa den Blotte oc bare Snor / oc kaſte det ſaa nogle gange udi Vandet / at de der ved førſt kand vennis til Spiſen / oc tage den ſiden / kand mand binde det paa Krogen / oc Fiſke dennem op der med.

Hvor Vandet er dybt der ſkal mand haffve Blye ved Krogen / oc i Sønderlighed udi rindendis Vand / ſkal mand binde Blyet ungefer en Alne langt fra Krogen / at den kand ſiuncke til Bonde oc blifve ſtille liggendis: Der effter ſkal mand holde Snoren udi haanden / oc naar mand nu fornemmer paa fingeren / at der er en Fiſk paa Krogen / da ſkal mand førſt drage oc rycke noget hart / paa det at Krogen kand faa vel fat udi Fiſken / ſiden kand mand drage ſactelig / indtil mand faar Fiſken til Landet: Thi mand fanger ſielden ſmaa Fiſke paa Bonden / men gemeenligen ſkønne oc ſtore.

Oc

Oc er nu dette ſagt ſaa korteligen til en liden Vnderviſning om Garn oc Kroger: Følger nu fremdeles en liden Vnderretning/ om Fiſkene paa hvilcke tider om Aaret de ere bæſt oc ſundiſte/ ſaare nyttelig at mercke oc haffve udi act.

En liden Vnderviſning om Fiſkene paa hvilcke tider om Aaret de ere beſt oc ſundiſte.

LAxen oc Oreten ere beſt udi April, oc Maymaanet oc nogen ſtund der efter: Er dog allerbeſt mellem S. Michels/ oc S. Mortens Dag.

Gedden er beſt udi Julio eller Ormmaaneden: Dog er en gammel Gedde altid god/uden naar den nyligen haffver leegt Raunen aff ſig: En Milckning Gedde eller Karpe ſaa vel ſom alle andre Fiſke ere altid bedre end en Rauning.

En feed Karpe er altid god/ untertagen udi Majo oc Junio, naar den haffver udleegt.

Suderen er beſt udi Junio eller Skiarſommer.

Aborren er altid god / uden udi Tormaanet oc Faaremaanet naar den haffver udleegt.

Brafenen er god udi Blidemaanet oc Tormaanet.

Horcken oc Kuulbarſen er god i Blidemaanet/ oc til udi April Maanet.

Skal-

Skallen er god udi Blidemaanet oc Tormaanet/ oc tager aff udi Maymaanet.

Heldt lige ſaa/ dog ere de oc temmelig gode gandſke Vinteren offver.

Grundlinger oc Elritzer ere gode udi Februario Martio oc Aprili, indtil udi Maymaanet. Men de ſmaa Grundlinger ere altid gode med Perſilie.

Aal ere god udi Majo indtil efftet Junij Maanet.

Negenøyen er god udi Februario oc Martio.

Steenbideren er god udi April oc Maymaanet.

Barbe begynder at bliffve god udi Maymaanet oc varer indtil udi Ormmaanet. Men Raunen der aff er aldrig god.

Krebs er god udi Tormaanet oc Aprilmaanet. Oc i Synderlighed naar Maanen voxer oc tager/ da forbedris den oc ſaa/ oc naar Maaner tager aff/ da forringis den oc ſaa.

Smerling er god udi Ormemaanet/ oc allerbeſt udi Septembri eller Fiſkemaanet.

Oc er nu dette ſagt om Fiſkene paa hvilcke tider om Aaret de ere beſt oc ſundiſte/ Følger nu fremdelis hvorledis mand dennem artigen ſkal fange med Kroge/ Garn/ Ruuſer/ Hammer oc Kurffve/ meget konſtrigen lyſtigen oc med ſtørſte Førdeel.

Om Fiſke Fang.

1. En ſønderlig ny Recept/ aff hvilcken Fiſkene bliffver galne/ oc vender det hvide i Væjret/ ſaa at mand kand tage dennem med Hænderne.

TAg et halfft Lod eller 16. ſmaa Snægle Huuſe; Et halfft Lod Fennickel; Dildfrø noget mindre end diſſe tvende ſlags: Stød det tilhobe: Tag der efftet u-ſmeltet Faaretelg ſaa meget ſom et Eg er ſtort/ oc et halfft Eggeſkal fuld aff Honnig/ oc en fierding gammel Miderig Faare Oſt/ ſtod oc bland alt dette tilhaabe/ oc giff ſaa lidet Gampfer der udi/ oc bered en Deig der aff/ giør ſmaa Kager oc Balde der aff/ ſaa ſtore ſom Snægle Huuſene vaar tilforne/ oc Kaſt dennem udi Vandet hvor Fiſkene ere: Begynder da Fiſkene at leege oc blincke/ da er det tegn til at dennem behager denne Spiſe oc haffver fortæret den: Tøff der efftet en halff Time/ da løber de ſelff paa Landet oc vender Buggen oc det hvide i Væjret: Saa kandſt du tage denne med en Kertzer eller andet lidet Garn.

2. Fiſk at Fange udi ſmaalt ſtilleſtaaendis Vand.

Fyld

Fyld en Sæck med Kalck: Oc lad ſaa tvende Perſoner hver paa ſin ſide ved Vandet drage ſame Sæck med Kalcket frem oc tilbage igiennem Vandet/ oc det meget ſnart/ haſtigt oc ſterckt/ ſaa vorder alle Fiſkene Blinde/ oc kommer op aff Vandet at mand kand tage dennem med henderne.

3. En anden maade.

Vild du fange Fiſk med Hænderne/ da tag et Lod Gampfer; 1. Lod Hvædemeel; 1. Lod Hajre fæt/ et Lod Been aff ſamme fugl: Stød Beenene til Pulver/ oc bland ſaa dette oc alt det andet vel tilhobe/ oc giør en Smørelſe der aff: Du kandſt oc tage 1. Lod Bomolie der til; Oc naar du nu vilt Fiſke/ da ſmør oc ſalve Hænderne oc Skinnebeene for oc bag der med/ begiff dig ſaa udi Vandet/ oc du med ſtørſte Lyſt/ ſkal ſee megen forundring oc fange offver flødige Fiſke.

4. Fiſk med Krog at fange.

Tag Bibergel eller Nyrene der aff/ Menniſke Blod/ oc Biugmeel/ giør en Deig der aff/ oc bered ſiden ſmaa Kugler eller balde aff Deigen/ ſtick dem paa Krogen/ eller oc Bind det udi Ruuſen/ ſaa fanger du offver flødige Fiſk.

5. En ſønderlig Madning at ſette paa Krogen.

TAg Honnig for en Penninge/ oc en Skeelfiſks ſkal fuld aff Olie / blande det tilhaabe / giff det udi en liden Byxe/ oc naar du vilt Angle oc Mæde da leg Ormene udi denne Salve/ oc ſtick dennem ſaa paa Krogen.

6. Karper/ Aborrer oc Aal med Krogen at fange.

TAg Oſt oc de Stock Orme ſom ligger udi Vandet/ oc haffver Huuſe ſig affuer ſig; Oc blommen aff tre Eg; Stød alt dette tilhaabe ſom en Deig; Tag ſiden tilbered Saffran/ et ſtycke ſaa ſtort ſom en Bøne / oc giff det iblant fornæffnde ſtøtte Materie; Oc naar du vilt Angle oc Meede / da ſtick et ſtycke paa Krogen udi et lidet ſtycke reent Klæde. Probatum eſt.

7. En anden maade med Krogen at fange Fiſke.

TAg Harekiød / leg det 10. eller 14. Dage udi Honnig/ ſtick det ſaa paa Krogen/ oc du fanger mange Fiſke.

Eller oc tag Regnorme/ giff dem udi en ny Potte/ giff Honnig der til/ oc deck den tæt til / ſet ſaa Potten med Ormene oc alt udi Heſtemøg eller Syſnemøg/ tag det ſiden der aff oc lad det bliffve tørt / oc naar du vilt Angle/

Angle / da ſtick dennem paa Krogen / du ſkalt befinde at du icke ſkalt Fiſke forgeſſvis.

Item: Tag Hæſrefæt / lang Saffran oc Balſam / for 4. Penning aff hvert ſlags / Smør en tiden Krucke der med / oc naar du vilt Angle da leg tilforn Madningen der udi / ſaa bider Fiſkene gierne der paa.

8. En fornemme Madning at Angle med.

TAg gammel faare Oſt / ſkøn Grynmeel oc Honnig / elte det tilhaabe oc gior ſmaa balde der aff / dyppe dennem ſiden udi Laurolie / oc ſtick dennem ſaa paa Krogen / da fanger du viſſelig Fiſk.

Eller: Tag Oliekagger en fierding Pund / leg dem udi Vandet ſom Fiſkene ere udi / Spiſe dennem der med en Dag eller fire; Der effter tag Oliekaggermeel / oc elte det med Koevand / giør Balde der aff oc ſtick paa Krogen;

9. At fange alle ſlags Fiſke udi Almindelighed.

TAg en ung ſort Høne ſom icke endnu haffve ligget / tag liffvet aff den ſaa at den icke bløder / giff tvende døde Snægle der til / leg dette udi en Gryde; Oc naar Hønen er forſaadden; Da tag alle Beenene derfra; Oc giff Materien udi en ny Gryde / deck den meget vel til / oc ſet den mod Solen en gandſke Dag: Luck der effter

Gryden op / oc lad den ſtaa en halff Time oben udi Lufften / tag ſiden en god Haandfuld Biug / ſom vel er Saadet / oc er ret vel affſkummet / giff det udi Gryden / ſaa fortærer det ſig oc der bliffver en Deig aff / ſtick ſiden lidet der aff paa Krogen / eller oc bint det udi en Kuuſe.

Eller ocſaa; Tag leveren aff en Hiort / blød den vel udi Honnig / oc ſtick det paa Krogen.

10. Om Oreter oc Eſk ſønderligen oc lyſtigen at fange.

Tag en ſort Høne oc tre Eggeblommer / Saffran ſaa ſtort ſom en Ert / giør et Hul udi Hønen oc leg denne materie der udi / luck hullet til igien: Stop ſiden Hønnen ned udi Hæſtemøg / lad den ligge tre eller fire Dage der udi / ſaa finder du nogle guule Orme der udi ſtick dennem paa Krogen / forvar de andre udi en tillucte Byxe / ſaa erfarer du ſtore underlige ting.

11. At beholde Ormene leffvendis et gandſke Aar.

Tag Honnig oc Ædicke / giff det udi en Pande ſiud det indtil det ſkummer / oc giff Ormene der udi / giff Saffran der til ſaa ſtort ſom en Bønne.

12. Aborrer at fange udi dybt Vand.

Tag

TAg Egler eller ſtore Faareorme eller Aldenborrer/ giff det udi en Gryde / oc Honnig der til ſaa meget behoff giøris / ſaa æder de Honniget oc døer der aff / tag ſiden de tørre Egler oc beholt dennem/ oc naar du vilt bruge dennem da ſkiær dennem mit i tu/ leg dennem ſiden udi luncket Vand en Nat ofver/ſaa blifver de Blød igien / ſtick dem ſaa paa Krogen baade Sommer oc Vinter.

13. Hvor med mand hver Maanet kand fange Fiſk.

VDi April oc Majo ere Græshopper gode; Udi Junio ere Kaal Ormeſaare gode; Udi Julio ere Aldenborrer gode; Oc der efter ſtore Græshopper paa ſamme tid bequemmer oc ſaa ſaadne Kræbs/ naar mand tager Kiødet aff Saxene oc Rumpen / oc ſticker det paa Krogen. Udi Auguſto Bruger mand Skarnvrippe oc bryder Vingerne aff dennem.

14. En god Fiſkmadning.

TAg lidet Honnig leg Madicker eller Røgnorme der udi / leg oc lidet Muß hos dennem/ at de kand ſlime ſig igiennem/ ſaa bliffver der god Madning aff dennem.

15. At fange mange Fiſk udi en Ruuſe.

Tag

TAg en Buckelever / ſtæg den meget vel/ efter den er ſtægt / da offver ſtrøe den vel med bered Saffran/ tag ſiden Løben aff en Kalff eller faar / ſom er friſk / Slaa den omkring Leveren/oc bind det paa en Fiel udi Ruuſen; Denne recept ſkal mand bruge in Junio om Sommeren.

16. En recept til en Ruuſe at berede.

TAg Biørnefæt / Honnig/ Koemøg udi Maimaanet / elle det tilhaabe / tag ſiden en handfuld Kern/ oc blande alle ſtyckerne tilhaabe / giør Balde der aff / lad dem bliffve tørre/ oc heng dennem udi Ruuſen.

Eller: Tag Hæjrefæt en Skeefuld / ſiud det vel udi en Pande indtil det vorder bruunt/ giff en Skeefuld Honnig der til / oc ſiud det endnu engang indtil det vorder ſeit / giff ſaa Saffran der udi / oc forvar det udi en Krucke / ſaa er Salben ret: Heng det udi Ruuſen oc du ſkalt ſee ſtort under. Mand kand oc Salbe hænderne oc føderne der med / ſaa kand mand tage Fiſkene med henderne.

17. En anden maade at fange Fiſke udi Ruuſer.

TAg Hampe frø / ſkiær Knopperne aff/ den ſtund der er endnu Melck udi dennem/ tør dem oc ſtød dem ſmaa/ oc behalt det udi et Glas/ kiøn det til med Harpix, at der inten

intet ryger bort aff krafften. Tag ſiden et Pund Kreger oc tørre Slaaen / ſtød dem ſmaa / ſtød et Pund Raatfleſk der til / tag ſaa den Hampepulver / blande det tilhaabe / at det bliffver tyckt ſom en Deig / giff det ſaa udi et Klæde oc heng det udi Ruuſen / ſaa gaa Fiſkene mectig der ind.

18. Aal at fange udi Ruuſer.

TAg Fernisfæt / giff det udi en Pande / rør det med Vilde mynter / gif det udi et Klæde / heng det udi Ruuſen / ſaa fanger du mange Aal.

19. Aal oc andre Fiſke at fange.

TAg et lidet Glas giff Qvægſølff der udi / for tre eller fire Pending: Giff raadet Natteteræ der til / oc klin Glaſſet tæt til med Vox / heng det udi Ruuſen ſaa erfarer du et ſtort under.

Eller: Tag Bærme aff et Vinfad / oc giff det udi Ruuſen / ſaa gaa Fiſkene der udi.

20. Fiſke gandſke viſſe at fange

TAg Abrotanum 1. Lod / giff det udi Mandelmelck /

indtil det bliffver blød / tag der effter lidet Honning oc Biugmeel / giff Madicker der udi / giør en Deig der aff / blande det vel tilhaabe med Hæirefæt / tag ſiden Madicker / bered dem med ſamme Deig / ſtick det paa en Kiæp oc leg det udi Ruuſen / paa den ſamme Time ſmager oc loeker Fiſkene det oc løbe der til i haabe tal.

21. Grundlinger at fange udi Ruuſen.

TAg enten Vlffoe Kiød eller Reffvekiød / leg det tre eller fire dage ude Honnig / oc leg det ſiden i Ruuſen.

Eller: Tag Oxekiød / leg det hen fire Dage at det kand lucte / leg det ſiden en Dag udi Honning oc leg det ſaa udi Ruuſen eller Kurffven.

22. En fornemme god Fiſkemad.

TAg Bebergel oc Abrotanum aff hvert 1 halfft Lod / Tyriac 1. qvint: Mumia oc Hæirefæt aff hvert et halffe Lod: Saffran 1. qvintin; Honig et halffe Lod / bland alt dette tilſammen / giør ſmaa Kagger der aff / oc leg dennem udi Ruuſen / ſaa løber baade Fiſk oc Kræbs der til.

Eller: Tag Hæirefæt / Balſomolie / Bomolie / oc Abrotanum, ſaa meget dig ſelff ſiunis / blande det tilhaabe / rør ſiden Biugmeel der udi / oc bindt det udi

udi Ruuſen; Man kand oc foruden Meelet/ beſtryge nogen Krucker/ med dette fornæffnde fæde/ oc legge det udi Kurffven.

23. Kræbs at fange.

TAg Faarelever/ oc leg det udi Kræbsruuſen/ ſaa fanger du mange Kræbſe.

Eller tag Kalffvelever/ ſtæg den lidet udi Bomolie/ oc leg den om Morgenen udi Ruuſen.

24. At fange Fiſke paa ſaadanne ſteder ſom mand ellers icke kand Fiſke.

TAg tu Lod Qvægſølff/ et fierding Pund luteret Salpeter; Svolfvel et halffe fierding Pund/ ſtød dette ſmaat/ at Gryden kand være halff fuld/ tag ulæſket Kalck der til/ klin Gryden vel tæt til at der intet Vand kand komme ind; Kaſt ſaa Gryden udi en Søe/ ſaa kand du fange Fiſkene med Hænderne ſaa tycke gaar de offver Gryden.

25. At fange Fiſke med Hænderne

TAg et Lod Saffran/ et Lod Hvædemeel; 1. Lod Høyreſæt/ ſampe Hæirens Been/ ſtød dem til Pulver

blande ſaa alt dette tilhaabe/ oc giff et Lod Bomolie der udi: Naar du nu vilt Fiſke/ da ſalbe Hænderne der med ſom oc Skinnebeenene/ ſaa erfarer du ſtort under.

26. At fange Fiſke udi en dyb Søe eller Vand ſom flyder.

GRaff en Vrt op in Junio, ſom hæder Oxetunge/ ſtød baade Vrten oc Roden / tag det ſamme Pulver oc giff lidet Naplen Safft der udi/ offver ſtryg Hænderne der med/ ſtick der effter Hænderne i Vandet/ hvor der ere mange Fiſke/ ſaa kommer de dig ſtrax i Hænderne.

Eller: Tag fornæffnde Vrt oc u-laadſket Kalck/ blande det tilhaabe/ Kaſt det udi Vandet ſaa bekommer du Fiſk.

27. En Recept ab berede at alle Fiſke kommer til Hænderne om Vinteren.

VDi Majmaanet ſkalt du tage ſaa meget Sværmhonnig ſom du vilt haffve / oc tag røde Snægle ſaa mange du haffver behoff: Giff Sal Armoniacum der til eller Commune, giff det der udi/ ſaa fortærer Snæglene det: Tag der til de Orme ſom ſkinner om Natten et halff Pund: Naar du nu vilt berede en Salbe/ da tag tvende gange ſaa meget af Sværmhonniget ſom du haffver

haffver Snægle / oc et halff Pund aff fornæffnde Orme / giør en Salbe der aff / oc rør det vel tilhaabe / beholt den ſamme udi en Krucke / oc naar du vilt Fiſke da Salve Hænderne der med / oc du ſkalt ſee megen ſtor under.

28. Fiſke med Hænderne at fange.

TAg Dinckelwurtz blader oc Fruct / leg det udi Vin / oc der efter udi det Vand ſom der ere mange Fiſke / ſaa kandſtu tage dem med Hænderne.

Eller: Tag Frøe tunge Pulver / oc kaſt udi Vandet ſaa vinder alle Fiſkene ſtrax Bugen i veiret eller ſiden dereffter tag dennem oc leg dennem udi andet færſkt Vand / ſaa bliffver de friſke igien oc der et ſlet / ingen fare hos.

Eller: Tag Spring urt Blader / eller fructen der af / oc Kaſt det udi ſtille ſtaaendis Vand / ſaa vender Fiſkene det hyſde op / oc lader ſig fange med Hænderne / oc naar mand der efter Kaſter dennem udi andet færſkt Vand / da vorder de friſke igien.

Item tag leffvendis Kalck / oc Kaſt det udi en Vand dige eller dyb pyt / ſaa ſøemmer Fiſkene med Bugen i veiret / at mand kand fange dem med Hænderne.

29. En underlige Konſt at fange Fiſke.

BRænd en Havre grød udi en ſtor Gryde at den brændis vel ved / at det ſtincker: Gior ſiden mange huller paa ſamme Gryde: Bind en Boſe neden under Gryden / ſom en Flue poſe / offven til ſkalt du binde Gryden paa en Stang / oc lade den ſaa ſencke neder i Vandet / dog at den icke væltis om eller Sæcken ſkuld komme aff Bonden / oc du ſkalt ſee ſtort under.

30. At fange Fiſk med Hammer.

TAg Valeriana, leg det allernæderſt udi Hammen eller Kalffven; Naar nu Fiſkene Lucter den ſtercke Luct / da løber de der til udi haabe tal.

Item: Tag Kalffve Blod vel ſtøt / Item Kalffve Kiød / giff det udi et Kar oc lad det ſtaa udi ſexten Dage / bindet det ſiden yderſt i Hammen / du maat oc giøre Madning der aff naar du vilt Angle med Kroge.

Item ſiud Svale Vrte udi Vand oc dyp ſaa Hammen der udi.

Item ſiud Lowſticke udi fæt eller Olie / oc bind det udi Hammen.

31. Til Laurehammer.

TAg Aggerne ſkaller / tør dennem brænd dennem til Aſke / oc bereed en Luud der aff / leg Hammen udi ſamme Luud / eller oc ſiud den der udi / ſaa gaar Fiſkene gierne der udi.

Ende paa denne liden Bog.

Som en nytårshilsen til vore forretningsforbindelser og bekendte har vi udsendt denne bog i facsimile efter originaludgaven fra anno 1649 — en af vore ældste bøger om fiskeri.

Der er udsendt 700 nummererede eksemplarer, hvoraf dette er nr.

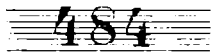

Januar 1963.

DANSK KLICHÉ FABRIK K. LARSEN & SØN